

Kansalaisyhteiskunnan ja tiedeyhteisön yhteisen foorumin julkilausuma

Täyttä elämää koko elämänkaaren ajan:

kansalaisyhteiskunnan ja tutkimuksen yhteinen vaikuttaminen päätöksenteossa

Rooma, 15.6.2022

Taustaa

1. Me kansalaisjärjestöjen ja tiedeyhteisön edustajat arvostamme mahdollisuutta käydä keskustelua Madridin ikääntymistä koskevan kansainvälisen toimintasuunnitelman (Madrid International Plan of Action on Ageing, MIPAA) ja sen alueellisen toimintastrategian (Regional Implementation Strategy, RIS) vaikutuksista vanhojen ihmisten elämään YK:n Euroopan talouskomission (United Nations Economic Commission for Europe, UNECE) alueella.
2. Me hyväksymme UNECE:n jäsenvaltioiden sitoutumukset, jotka on kirjattu Rooman ministerijulistukseen 2022 (Rome Ministerial Declaration, 2022 MD). Arvostamme erityisesti sitä, että ikääntyneiden henkilöiden oikeuksia ja tarpeita nostetaan esiin monilla eri alueilla, ja vetoamme jäsenvaltioihin, jotta ne täyttäsivät aiempien ja tulevien MIPAA/RIS-strategioiden sitoumukset ja edistäisivät vanhojen ihmisten oikeutta arvokkaaseen elämään ja täysimittaiseen osallisuuteen yhteiskunnassa.
3. Ottaen huomioon ne yhteiskunnalliset, poliittiset, taloudelliset ja ympäristöön liittyvät kriisit, joita useissa maissa koetaan, toteamme että juuri vaikeina aikoina on erityisesti syytä huolehtia MIPAA:n toteutumisesta ja lisätä toimia vanhuspalveluiden parantamiseksi.
4. Arvostamme ministerijulistuksen 2022 ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa ja vetoamme jäsenvaltioihin, että ne sisällyttävät tämän lähestymistavan kaikkiin poliittisiin linjauksiin ja ohjelmiin sekä tiedonkeruuseen, seurantaan ja arviointiin.
5. Kannamme lisääntyvää huolta siitä, että MIPAA ei ole käytössä yleismaailmallisesti eikä sen avulla ole täysin kyetty varmistamaan, että jäsenvaltiot kunnioittavat ja turvaavat ikääntyneiden henkilöiden ihmisoikeudet ja huolehtivat niiden toteutumisesta. Nykyisillä mittareilla ei voida riittävästi arvioida tavoitteiden saavuttamista, eikä jäsenvaltioille tule mitään seuraamuksia, jos ne eivät noudata MIPAA:n puitteissa tehtyjä sitoumuksia.
6. Foorumi tukee YK:n ihmisoikeuskomissaarin, YK:n ikääntyneiden oikeuksien toteutumista seuraavan itsenäisen asiantuntijan ("vanhusvaltuutetun") ja ikääntyneiden oikeuksien globaalin allianssin (Global Alliance for the Rights of Older People, GAROP) suosituksia, että juridisesti sitova YK:n instrumentti on välttämätön ikääntyneiden henkilöiden ihmisoikeuksien edistämiseksi ja turvaamiseksi. Tällainen instrumentti vahvistaisi jäsenvaltioiden MIPAA:n mukaisia sitoumuksia ja auttaisi niitä saavuttamaan MIPAA:n tavoitteet. Foorumi kehottaa jäsenvaltioita osallistumaan aktiivisesti YK:n ikääntymistä koskevan työryhmän (UN Open-Ended Working Group on Ageing, OEWG)

toimintaan ja ohjaamaan sitä kohti edellä mainittua sitovaa instrumenttia ryhmän valtuuksien mukaisesti.

7. Kannatamme myös ministerijulistuksessa 2022 esiin tuotua elämänkaarinäkökulmaa ja pyrkimystä ehkäistä sosiaalisen eriarvoisuuden kasaantumista elämän mittaan. Esimerkiksi sosiaalinen eristyneisyys ja yksinäisyys ovat ilmiönä sekä eriarvoisuuden syitä että sen seurauksia. Poliittikaohjelmien tulee torjua eriarvoistumista lisäämällä elinolojen yhdenvertaisuutta ja sosiaalisen tuen saatavuutta sekä vahvistamalla sosiaalista solidaarisuutta.
8. Olemme erityisen huolissamme koronaviruspandemian vaikutuksista vanhoihin ihmisiin alueellamme sekä pandemian aiheuttamasta poikkeuksellisen suuresta ennen aikaisten kuolemien määrästä. Vanhukset ovat saaneet maksaa kalliisti, kun laajoja eristystoimia on toteutettu ikääntyneiden henkisen ja fyysisen terveyden kustannuksella. Aivan liian monen kuoleman taustalla on ollut ikäsyryntä, joka on riistänyt vanhuksilta heille kuuluvat oikeudet ja estänyt heitä saamasta asianmukaisia palveluita.
9. Pandemian myöhemmissä vaiheissa rokotukset ja väestön yleisesti noudattamat varotoimet ovat tarjonneet paremman suojan myös vanhoille ihmisille, vaikkakin eriarvoisuutta on edelleen ollut saatavuudessa ja kattavuudessa. MIPAA:n toimeenpanon arvioinnissa tulisi ikääntyneiden oikeuksien edistämiseksi ja turvaamiseksi käyttää hyväksi koronaviruspandemiasta saatuja kokemuksia ja YK:n ihmisoikeusneuvoston (Human Rights Council, HRC) äskettäistä päätöslauselmaa ja raporttia (HRC/48/3 ja HRC/49/70), joissa tuomitaan kaikkalainen ikäsyryntä.
10. Ministerijulistuksessa 2022 käsitellyt teemat ovat olennaisia sekä kansalaisyhteiskunnalle että tiedeyhteisöille. Kansalaisjärjestöjen ja tiedeyhteisön yhteisen keskustelun ja esitysten pohjalta haluamme nostaa erityisesti esiin eräitä aiheita ja myös teemoja, joihin tulevaisuudessa on syytä paneutua.

Aktiivisen ja terveen ikääntymisen edistäminen

11. Foorumi pitää tärkeänä edistää aktiivista ja tervettä ikääntymistä mutta korostaa, että elämänkaarinäkökulman ja ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan mukaisesti on erilaiset ympäristölliset, kontekstuaaliset ja rakenteelliset edellytykset otettava entistä enemmän huomioon aktiivisen ja terveen ikääntymisen mahdollistamiseksi. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden tulisi edelleen kehittää Maailman terveysjärjestön (WHO) maailmanlaajuisia ikäystävällisten kuntien verkostoa.
12. Ikääntyneet henkilöt eivät ole yhtenäinen joukko vaan heterogeeninen ryhmä, jonka monimuotoisuus rakentuu useista erilaisista tekijöistä, kuten sukupuoli-identiteetti, asumismuoto ja elinympäristö, terveys, sosioekonominen asema, koulutustausta, sosiaaliset suhteet, rotu, uskonto, etninen alkuperä, seksuaalinen suuntautuminen ja intersektionaaliset (keskenään risteävät) erot. Moninaisuuden huomioiminen ja arvostaminen on tärkeää poliittikaohjelmissa, jotka koskevat koulutusta ja elinikäistä oppimista (myös kaikkein vanhimpien osalta), materiaalista yhdenvertaisuutta ja palveluiden saatavuutta, työelämän pidentämistä, työ- ja yksityiselämän tasapainottamista, liikkumiseen ja asumiseen liittyviä ympäristötekijöitä sekä terveyden edistämistä, sairauksien ehkäisyä ja terveys- ja sosiaalipalveluita. Tämän tukemiseksi tulee noudattaa syrjimättömyysperiaatteita niin iän kuin muidenkin tekijöiden suhteen, jotta kaikki ihmisoikeudet voivat toteutua. Näillä keinoin voimme rakentaa yhdessä nuorempien sukupolvien kanssa yhteiskuntaa, joka kuuluu kaikille ja jossa ikääntyminen ja vanhuus nähdään arvokkaina mahdollisuuksina sekä yksilöille että yhteiskunnalle.

13. Painotamme ministerijulistuksen 2022 kohtaa 12, jossa todetaan, että sukupuolen valtavirtaistaminen on keskeinen seikka ”aktiivista ja tervettä ikääntymistä edistävässä politiikoissa ottaen huomioon erilaiset yksilölliset tarpeet ja tilanteet kautta koko elämänkaaren.” Pidämme myös erittäin tärkeänä, että urapolkuja tuetaan ja muokataan eri elämänvaiheissa ja että palkattoman hoivatyön arvo tunnustetaan täysimittaisesti, jotta voidaan ehkäistä sukupuolten välistä eläkekuilua ja naisten vanhuudessa kokemaa köyhyyttä.
14. Korostamme tarvetta edistää ikääntyneiden aktiivista osallistumista omien oikeuksiensa ajamiseen vahvistamalla heidän mahdollisuuksiaan yhteiskunnalliseen ja poliittiseen osallistumiseen sekä yksilötasolla (koulutus, vapaaehtoisuus, saavutettavuus jne.) että poliittisen järjestelmän puitteissa (vanhoja ihmisiä edustavien järjestöjen tukeminen, politiikkalinjausten työstäminen yhteistyössä vanhusvaltuutettujen, paikallishallinnon ym. tahojen kanssa).
15. Pidämme tärkeänä sellaisen ajattelun vastustamista, että tietyt fyysiset ja psyykkiset sairaudet, kuten nivelvaivat, sydän- ja verisuonitaudit, masennus tai Alzheimerin tauti ja vastaavat dementiat, ovat väistämätön osa ”normaalia” ikääntymistä. Tällainen normalisointi vaikuttaa olennaisesti vanhojen ihmisten terveydenhoitoon, hyvinvointiin ja elämänlaatuun.

Ikääntyneiden yhdenvertaisen hoitoon pääsyn ja omaisille/hoitajille annettavan tuen varmistaminen

16. Arvostamme sitä, että jäsenvaltiot pitävät tärkeänä kehittää saavutettavia, integroituja ja tarkoituksenmukaisesti rahoitettuja hoitojärjestelmiä sekä tunnustavat omaishoitajien työn arvon. Korostamme kuitenkin, että useimmissa jäsenvaltioissa luotetaan liikaa palkattomaan hoivatyöhön, mikä lisää erityisesti naisten ja hoitovelvollisuuksien vuoksi työmarkkinoilta pois jäävien eriarvoisuutta ja vaikuttaa sitä kautta eläkkeiden pienenemiseen ja sukupuolten välisiin tuloeroihin ja eläkekuiluihin.
17. Edellytämme muutosta pitkäaikaishoidon politiikkalinjauksiin siten, että keskitytään tukemaan parhaalla mahdollisella tavalla yksilöiden oikeutta itsenäiseen ja omatoimiseen elämään samalla kun painotetaan hoidon tarpeessa olevien henkilöiden oikeutta valita itselleen sopivin ja laadukas hoitomuoto. Tämä onnistuu vain kehittämällä kaikkia laadukkaita hoitomuotoja, erityisesti kotihoitoa, yhteisölähtöistä hoitoa ja hoivakotihoitoa. Lähtökohtaisesti pitkäaikaishoito on nähtävä osana sosiaalista suojelua ja hoitopalveluiden tulee olla universaalisti kaikkien tukea tarvitsevien saatavilla.
18. Kiinnitämme huomiota perherakenteiden muuttumiseen, liikkuvuuden lisääntymiseen, kaupungistumiseen ja muihin yhteiskunnallisiin muutoksiin, jotka tekevät perinteisistä, perheenjäsenten antamaan hoivaan perustuvista malleista kestävämpiä ja vahvistavat palkatonta hoivatyötä tekevien ja omaishoitajien sosiaalista ulkopuolisuutta. Yhteisölähtöisen hoidon edistäminen edellyttää välttämättä panostusta laadukkaisiin palveluihin, joilla voidaan tukea hoivan tarpeessa olevia yksin asuvia ikäihmisiä erityisesti haja-asutusalueilla sekä taata heille täysimittaiset ihmisoikeudet. Naapuriapu ja välittävä naapurusto, koordinoitu paikallinen tuki ja monipuolisia palveluita tarjoavat sote-keskukset ovat yhteiskunnallisia innovaatioita ja tiennäyttäjiä.
19. Samanaikaisesti pitää omaishoitajia tukea erilaisin toimin palkkatyön, hoivan ja yksityiselämän yhteensovittamiseksi, esimerkiksi huolehtimalla sosiaaliturvasta ja

toimeentulotuesta, intervalli- ja päivähoitopalveluista sekä sopeutumisvalmennuksesta, jotka antavat keinoja selvittää hoitamiseen liittyvistä fyysisistä ja henkisistä haasteista.

20. Pandemia osoitti, että hoitoalan ammattilaisten työn uudelleenarviointi on aivan välttämätöntä. Hoitohenkilöstön surkeat työolot sekä hoitajien koulutukseen, rekrytointiin ja työssä jatkamiseen liittyvät haasteet ovat nousseet esiin useimmissa jäsenvaltioissa. Alan ammatillista houkuttavuutta täytyy lisätä parantamalla työoloja ja palkkausta, luomalla uusia työnkuvia, kehittämällä uusia koulutus- ja opiskelumalleja sekä uusia tapoja hoidon järjestämiseksi yhteiskunnassa.
21. Korostamme, että on tärkeää lisätä hoitoa tarvitsevien henkilöiden ja heidän perheidensä osallistumista ja vaikuttamista hoitoa koskeviin linjauksiin, alkaen siitä että käydään keskustelua hoidettavien henkilöiden, perheenjäsenten ja ympäröivän yhteisön kanssa heti, kun hoidon tarve ilmenee. On välttämätöntä rakentaa hoitojärjestelmiä, jotka voimaannuttavat ihmisiä kaikissa elämänvaiheissa, mahdollistavat osallistumisen ja tukevat omatoimisuutta. Järjestelmien tulee varmistaa, että ikääntyneet henkilöt ovat tasavertaisia yhteiskunnan jäseniä ja täysivaltaisia kansalaisia.

Ikääntymisen valtavirtaistaminen osana kaikenikäisten yhteiskunnan edistämistä

22. Kannatamme ikääntymisen valtavirtaistamista kaikilla tasoilla. Vanhat ihmiset ovat olennainen ja arvokas osa yhteiskuntaa, ja arvokkaan ja laadukkaan elämän takaaminen ikääntyneille on yhteiskunnallisen kehityksen mittari. Kaikenikäisten yhteiskunnan edellytyksenä on vanhojen ihmisten roolin parantaminen torjumalla ikäsyrrjintää ja edistämällä sukupolvien välistä solidaarisuutta.
23. Jäsenvaltiot ovat lähtökohdiltaan varsin erilaisia, ja toinen toisiltaan oppimista varten ja hyvien käytäntöjen jakamiseksi tarvitaan tutkimus- ja kehitystyötä. Erityisesti ikäsyrrjinnän osalta on kehitettävä keinoja, joilla voidaan edistää ja mitata sekä tietoisuutta asioista että käytännön toimenpiteiden toteutumista. Median hyödyntäminen on tämän strategian kriittisiä tekijöitä.
24. Arvostamme ministerijulistuksessa 2022 ilmaistua laajaa ikääntyvien henkilöiden oikeuksien tukemista, mutta korostamme, että tähän liittyvää lainsäädäntöä ei ole laadittu tai täysimittaisesti toteutettu kaikissa jäsenvaltioissa ja että monet maat epäröivät antaa tukensa YK:n vanhojen ihmisten oikeuksien sopimukselle. Tämän vuoksi kannustamme jäsenvaltioita kehittämään tarvittavat rakenteet sen varmistamiseksi, että ihmisoikeusperustainen lähestymistapa otetaan huomioon käsiteltäessä väestömuutosta ja sukupolvien välistä solidaarisuutta, ikääntymisen valtavirtaistamista ja niihin liittyvää lainsäädäntöä.

Tulevaisuuden teemoja

25. Ikääntyvän väestön ja kaikkien sukupolvien tulevaisuus riippuu monista tekijöistä, muun muassa yhteiskuntien kyvystä ja tavasta ratkaista nykyiset yhteiskunnalliset, poliittiset, taloudelliset ja ympäristölliset kriisit väestömuutoksen lisäksi. Ikääntymiseen liittyvän ihmisoikeuskehityksen puuttuessa haasteisiin on tartuttava MIPAA/RIS-prosessissa, jolloin kansalaisyhteiskunta ja tutkimus voivat vaikuttaa omalta osaltaan kehitykseen. Prosessin tukemiseksi tarvitaan vahva kansainvälinen yhteisö, joka kehittää, valvoo ja puolustaa vanhojen ihmisten oikeuksia esimerkiksi yhdistämällä ja parantamalla merkittävästi erilaisia väestön ikääntymiseen liittyviä YK-ohjelmia ja -hankkeita.
26. Tutkimus lisää tietoa ja ymmärrystä. Tutkimusten ja tutkimuskysymysten suunnittelussa meidän on oltava entistä paremmin **tietoisia ikäsyrrjinnästä, seksismistä, rasismista ja**

kaikista muista syrjinnän ja intersektionaalisuuden muodoista. Geriatrian ja gerontologian tutkimusta on edistettävä, jotta saadaan iän ja sukupuolen mukaan eriytettyä tietoa vanhoista ihmisistä siten, että tutkimukset kattavat myös ikääntyneet naiset, kaikkein vanhimmat henkilöt ja hauraat vanhukset sekä hoivakodeissa asuvat henkilöt. Kaikkien näiden ryhmien tulee olla edustettuina kliinisissä tutkimuksissa. Lisäksi tarvitaan monitieteellistä tutkimusta eriarvoisuudesta yhteiskunnan kaikilla tasoilla. Tutkimustulosten ja tieteellisen näytön tulee toimia pohjana poliittiselle päätöksenteolle, johon kaikilla asianosaisilla tahoilla pitää olla mahdollisuus vaikuttaa. Näin voidaan rakentaa kestävästi kaikenikäisten yhteiskunta.

27. **Uusien teknologoiden** (esimerkiksi tekoälyn) nousua ja **digitalisaation vaikutuksia** yksilöihin ja yhteiskuntiin tulee analysoida huolellisesti ja niiden tukemiseksi tarvitaan **strategioita, jotka edistävät tasa-arvoa ja vähentävät vinoumia lisäämällä saavutettavuutta ja ehkäisemällä sosiaalista syrjäytymistä ja digikuiluja.** Tätä varten on erilaisin toimin varmistettava, että ikääntyneillä on digitaidot hallussa sekä tarvittavat yhteydet ja saavutettavat, kohtuuhintaiset teknologiat saatavilla. Digilaitteiden ja sovellusten käyttäjät on myös suojattava hyökkäyksiltä, huijauksilta, petoksilta ja muilta oikeudenloukkauksilta.
28. On todennäköistä, että tulevaisuudessa erilaiset sotiin ja sotilaallisiin operaatioihin, ilmastonmuutokseen ja pandemioihin liittyvät **poikkeustilanteet** lisääntyvät ja aiheuttavat suurempia riskejä vanhoille ihmisille. On välttämätöntä muokata avustusoperaatiot ja vastaavat toimet paremmin ikääntyneiden henkilöiden oikeuksia ja tarpeita vastaaviksi sekä suunnitella, toteuttaa ja arvioida ennakoivia ja korjaavia toimenpiteitä yhdessä heidän kanssaan. Yhtenä tutkimuskohteena on ilmastonmuutokseen liittyvän sukupolvien välisen solidaarisuuden kehittäminen, jota on toistaiseksi tutkittu vasta hyvin vähän.
29. Koronaviruspandemia nosti esiin monia ikääntyneisiin liittyviä kysymyksiä. Ikäihmisten ajateltiin olevan ”avuttomia uhreja”, jotka ovat erityisen haavoittuvassa asemassa vakavan sairauden ja korkean kuolleisuuden suhteen, mutta he saattoivat olla hyvinkin toimintakykyisiä muilla elämäntilanteilla, esimerkiksi lastenlapsia hoitavina isovanhempina tai vapaaehtoistyön tekijöinä. On tärkeää **taata vanhojen ihmisten osallistuminen päätöksentekoon, kun heidän asemansa ja omatoimisuutensa** asetetaan vastakkain suojelun ja hoidon kanssa. Tässä yhteydessä on välttämätöntä ajatella uudestaan myös hoivakotien ja pitkäaikaishoidon rooli alkaen omatoimisuuden ja yksilöllisen hoidon periaatteista.
30. Ikääntyneet ovat monimuotoinen sosiaalinen ryhmä, ja on tarpeen lisätä tietoisuutta yksilöllisistä tarpeista suhteessa julkisiin rakenteisiin, joita ei tulevaisuudessa voi enää muotoilla perinteisten perhe- tai ihmissuhdemuotojen pohjalta. **Erilaisten tunnesuhteiden ja seksuaalisuuden merkitys** vanhuusiän emotionaalisen, henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin osana on tunnistettava, ja yhteiskuntaan on luotava suotuisat olosuhteet, jotta kaikilla ihmisillä on mahdollisuus toteuttaa omaa potentiaaliaan ja elää täyttä elämää.
31. Tähän liittyen on tärkeää ymmärtää, millä tavalla **erilaiset uudet, nousevat ilmiöt muuttavat ikäkäsityksiä ja ikään liittyviä edellytyksiä** tulevana vuosina. Nousevia ilmiöitä ovat esimerkiksi perherakenteiden muuttuminen yksinasuvien, lapsettomien ja myöhään vanhemmaksi tulevien henkilöiden määrän kasvaessa, huomattavan vanhaksi eläminen ja siihen liittyvä aistien sekä fyysisen ja henkisen kunnon heikentymisen riski, työnteon globalisoitumisen ja digitalisoitumisen vaikutukset, seksuaalisen suuntautumisen kirjo sekä erilaisten uskonnollisten ja etnisten yhteisöjen rinnakkainelo.

32. **Sosiaalinen eriarvoisuus** on edelleen suuri haaste. Monitieteellinen ja monikulttuurinen tutkimus, sidosryhmien osallistuminen sekä yksinäisyyden ja sosiaalisen eristyneisyyden tunnistaminen tukevat tehokkaiden toimintaohjelmien kehittämistä.
33. Viimeisenä muttei vähäisimpänä ovat **muuttoliikkeeseen ja ikääntymiseen liittyvät haasteet**, joihin on tartuttava niin pian kuin mahdollista. Muuttoliikettä ja siirtolaisuutta pidetään usein nuorempiin sukupolviin liittyvänä asiana, mutta se koskettaa myös vanhempia ihmisiä sekä lähtö- että tulomaassa. Toisinaan vanhoja ihmisiä jää lähtömaihin (esimerkiksi Romaniaan, Ukrainaan, Moldovaan ja Puolaan) hoitamaan lastenlapsia tai heidät jätetään sinne yksin. Toisaalta monissa tulomaissa (kuten Itävallassa, Saksassa, Italiassa, Espanjassa ja Sveitsissä) ikääntyneet maahanmuuttajat (ja/tai heidän perheensä) usein työllistävät jonkun perheenjäsenen omaishoitajan roolissa.
34. Kotimaastaan ympäristökatastrofin tai sodan vuoksi lähteneet vanhat ihmiset, kuten ikääntyneet Syyrian tai Ukrainan pakolaiset, kamppailevat asunnon löytämisen, toimeentulon, eläkeoikeuksien säilymisen sekä terveys- ja hoitopalveluiden saatavuuden kanssa. On välttämätöntä **tunnistaa pakolaisten tarpeiden ja pyrkimysten erityislaatuisuus**. Tämä koskee ”vieraassa maassa ikääntymistä” yleisesti ja **maahanmuuttajataustaisia omaishoitajia** erityisesti. Muuttoliikettä ja maahanmuuttoa koskevassa keskustelussa on myös otettava huomioon eriarvoisuuteen ja sosiaalisen kudoksen murtumiseen liittyvät kysymykset kaikissa UNEECEn jäsenmaissa.

Yhteenveto

Olemme tietoisia siitä, että lainsäädännölliset muutokset tai lyhytkestoiset poliittiset hankkeet eivät yksinään tarjoa ratkaisuja tai uusia lähestymistapoja ikääntymisen ja väestömuutoksen kysymyksiin. Vaikka MIPAA/RIS-prosessi ei sinänsä ole ihmisoikeusinstrumentti, näemme sen avaavan mahdollisuuden kehittää asianmukaisia vanhustyön politiikkaohjelmia ja laatia kaikkien mukana olevien maiden ja kumppanien yhteistyönä kokonaisvaltainen strategia kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Strategia toimii kompassina, jonka avulla voidaan arvioida, miten kukin politiikkaohjelma omalta osaltaan vaikuttaa jokaisen yksilön ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja ”ketään ei jätetä jälkeen” -lupauksen toteutumiseen.

Arvostamme sitä, että kansalaisjärjestöjen ja tiedeyhteisön osallisuus MIPAA-prosessissa tunnustetaan. Korostamme järjestöjen, kansalaisyhteiskunnan ja instituutioiden roolia tässä prosessissa innovaatioiden edistäjänä, tukipalveluiden ja tiedon tuottajana sekä ikääntyneiden henkilöiden ja heidän oikeuksiensa ja tarpeidensa edunvalvojina.

Me vanhusten puolestapuhujat ja eri tieteenalojen tutkijat olemme sitoutuneet lisäämään osallistumistamme myös tulevan MIPAA-prosessin tarkistus- ja arviointijakson aikana ja olemme valmiita tukemaan nykyisen ministerikokouksen sitoumuksia niiden toteutumisen varmistamiseksi.

Näiden pyrkimysten tukeminen edellyttää käsityksemme mukaan, että luodaan viipymättä kansainvälinen, oikeudellisesti sitova instrumentti, joka vahvistaa jäsenvaltioiden poliittisia toimia ikääntyneiden henkilöiden oikeuksien edistämiseksi ja turvaamiseksi. Tämän vuoksi kehotamme kaikkia hallituksia tukemaan YK:n vanhojen ihmisten oikeuksien yleissopimuksen aikaan saamista, jotta voidaan kansallisesti ja maailmanlaajuisesti varmistaa universaalien ihmisoikeuksien tasavertainen toteutuminen vanhuudessa.

Tämä julkilausuma perustuu näkemyksiin, joita kansalaisyhteiskuntaa ja tiedeyhteisöä edustavat järjestöt olivat valmistelleet 15.6.2022 Roomassa pidettyä yhteistä foorumia varten. Foorumi tarjosi näille kahdelle sektorille ensimmäistä kertaa tilaisuuden yhteisvoimin pohtia ikääntymisen ja vanhana elämisen edellytyksiä. Yhteistyöhän perustuva prosessi oli hedelmällinen ja toivomme sen jatkuvan samanlaisena myös tulevaisuudessa.